

Të nderuar bashkëpunëtorë të KLSH,

Të nderuar përfaqësues të medias,

Pas zhvillimit gjatë javës të analizave të departamenteve, sot jemi mbledhur për të zhvilluar analizën vjetore të Kontrollit të Lartë të Shtetit për vitin 2011.

Vitin që porsa përfundoi, duke respektuar punën e të gjithë kontrollorëve të KLSH, e vlerësoj një vit pune në zbatim të rekomandimeve të Rezolutës së 2 qershorit 2011 të Kuvendit të Shqipërisë dhe të objektivave të Planit të tij Strategjik të Zhvillimit 2009-2012. Gjatë këtij viti, KLSH ka kryer 152 kontrolle, ku janë konstatuar shkelje financiare me dëm të konsiderueshëm ekonomik dhe ka rekomanduar shpërblimin e këtij dëmi ekonomik në nivel të lartë financiar në arkën e Shtetit. Janë propozuar 1,605 masa korrigjuese administrative, nga të cilat 1,108 janë zbatuar. Nga 720 masa disiplinore dhe administrative të rekomanduara, janë zbatuar 536 prej tyre. Përgjithësisht më duhet të pohoj se janë masa relativisht të lehta. Gjithashtu, KLSH ka kryer kallzim penal gjate vitit 2011 pranë organeve të Prokurorisë në 6 raste dhe për 13 persona.

Pak! Shumë pak! Dobët për të gjithë ne.

Vlerësoj se stafi i institucionit është përpjekur të zbatojë Rregulloren e tij të Brendshme, Standardet e Kontrollit të KLSH, Metodikat, Manualet e Auditimit Financiar e të Performancës dhe Kodin Etik, si dhe është përpjekur, por pa ia arritur, për implementimin e standardeve të përditësuara të INTOSAI.

Më pas, z. Robert Gjini, Drejtor i Përgjithshëm i KLSH do t'ju paraqesë një raport më të plotë rreth veprimtarisë së kryer nga institucioni i KLSH gjatë vitit 2011. Gjithashtu, Drejtorët e Departamenteve do të realizojne

një përmbledhje jo vetëm të punës njëvjeçare, por edhe të analizës së zhvilluar në departamente. Kryekontrollorët dhe kontrollorët besoj do të flasin në këtë analizë.

Është e natyrshme dhe frytdhënëse që puna e të shkuarës të analizohet me realizëm dhe objektivitet, duke vlerësuar dhe marrë me vete në të ardhmen kontributet dhe produktet më cilësore, të cilat nuk kanë munguar në KLSH. Kjo strukturë e kontrollit më të lartë ekonomiko-financiar të Shtetit ka qenë drejtuar përgjatë dy dekadave të fundit nga personalitete të jetës politike dhe ekonomike të vendit, si zotërinjtë Alfred Karamuço, Ylli Memisha, Blerim Çela, Mustafa Kërçuku dhe Robert Çeku, të cilët gjej rastin t'i falenderoj për kontributin e dhënë. Dua të falenderoj po ashtu në mënyrë të veçantë inspektorët e nderuar të KLSH: Zyra Kepi, Rustem Tare, Fatos Gjyrezi, Rasim Hoxha, Bashkim Spahia dhe Irena Kokona, të cilët në gjithë këto vite kanë kontribuar për institucionin dhe në këtë vit janë në përmbyllje të kontributit të tyre.

Mirëpo, mbi të gjitha duhen evidentuar edhe mangësitë apo mosrealizimet, me qëllim që projektimi i të ardhmes të përfshijë plotësimin e mangësive dhe përmirësimin cilësor të punës.

Megjithë përpjekjet e stafit për të realizuar planin e auditimeve dhe detyrat e vëna në sasi, jemi të ndërgjegjshëm se cilësia e punës ka lënë për të dëshiruar. Audituesit në jo pak raste janë mjaftuar me dokumentacionet e ofruara nga subjektet e kontrolluara dhe ka munguar vullneti ose aftësia profesionale në zbulim të mashtrimit financiar dhe korrupsionit. Kontrollat më tepër janë kryer formale dhe sa për të plotësuar numrin. Kjo është dhe arsyeja kryesore e një numri shumë të ulët të kallzimeve penale për vitin e kaluar, numër i cili duhet theksuar se në vijimësi ka qenë i ulët gjatë viteve të fundit.

Bashkëpunimi me organet e Prokurorisë në ndjekjen e kallzimeve penale nuk ka qenë në nivelin e kërkuar, megjithëse kemi një marrëveshje ndërmjet të dy institucioneve, të nënshkruar në vitin 2005, e cila ende nuk është bërë efektive, për pasojë të punës sonë të dobët dhe nënvleftësimit apo injorimit të Prokurorisë.

Po ashtu, me shqetësim duhet të konsiderohet fakti se niveli i realizimit të rekomandimeve të KLSH për shpërblimin e dëmit të konstatuar në organet tatimore dhe doganore ka një përqindje mjaft të ulët (vetëm 9 përqind), ose nga 183 milionë lekë rekomanduar për shpërblim të dëmit, janë nxjerrë urdhërat përkatës për vetëm 16 milionë lekë.

Ne do t'i analizojmë më mire këto raporte, duke qenë institucioni më i lartë i kontrollit ekonomiko-financiar, por asnjëherë duke tejkaluar kompetencat tona, për të kontrolluar subjektet private.

Duke vlerësuar punën gjatë vitit 2011, analizat vjetore të departamenteve në këtë muaj të parë të vitit 2012 dhe përpjekjet e shumta prej jush në auditimet e kryera dhe në raportimet e dhëna, më duhet të pohoj se kemi ende shumë për të bërë, për të qenë konform standardeve ndërkombëtare të auditimit, sidomos me Strategjinë e INTOSAI për vitet në vazhdim (2011-2016), të titulluar “Për promovimin e përgjegjshmërisë, transparencës dhe qeverisjes së mirë”. Kjo strategji, e miratuar në Kongresin e INTOSAI në Johannesburg në vitin 2010 përmban objektivin e “Vazhdimit të luftës ndaj korrupsionit”.

Ky vit është viti pararendës i 60 vjetorit të themelimit të INTOSAI dhe në këtë vigjilje, Asambleja e Përgjithshme e Kombeve të Bashkuara shpalli më 22 dhjetor 2011 Rezolutën e saj “Për promovimin e efijencës, përgjegjshmërisë, efektivitetit dhe transparencës së administratës publike duke fuqizuar institucionet e auditimit suprem”, ku në pikën 5 të saj

thuhet “Asambleja inkurajon Shtetet Anëtare dhe institucionet përkatëse të Kombeve të Bashkuara që të vazhdojnë dhe të intensifikojnë bashkëpunimin e tyre, duke përfshirë në ngritjen e kapaciteteve INTOSAI-n, në mënyrë që të promovohet qeverisja e mirë, duke siguruar efikasitet, përgjegjshmëri, efektivitet dhe transparencë nëpërmjet forcimit të institucioneve përgjegjëse të kontrollit” (Rezoluta A/66/209, faqe 1),

Krahas rekomandimit të sipërcituar të INTOSAI dhe Rezolutes së Kombeve të Bashkuara, orientim për sinergjizimin e përpjekjeve tona për parandalimin e korrupsionit, ndëshkimin e tij apo për propozimet për përmirësime aktesh ligjore e nënligjore do të përbëjë dhe Strategjia Ndërsektoriale e Qeverisë Berisha e “Parandalimit, Luftës kundër Korrupsionit dhe e Qeverisjes Transparente 2008-2013”. Referuar kësaj Strategjie, dua të citoj: “Shkëmbimi i informacionit jo vetëm ndërmjet agjensive të zbatimit të ligjit, por të çdo organi shtetëror që luan rol dhe ka përgjegjësi në parandalimin dhe luftën kundër korrupsionit, i cili synon shkëmbimin e informacionit jo si pjesë e detyrimit dhe përgjegjësisë ligjore e institucionale të zakonshme, por mbi baza funksionale, proaktive dhe me periodicitet më të shpejtë” (faqe 22, paragrafi 3-te, Strategjia Ndërsektoriale).

Pra, nuk mund të pretendojmë se po luftojmë me efikasitet korrupsionin, kur propozojmë rekomandime për raste që kontrollorë të veçantë zbulojnë shitje asetesh pa tituj pronësie në një njësi vendore, ose shkelje të ligjeve të Urbanistikës, ose përçmim në pjesëmarrjen në tendera, etj dhe nuk propozojmë largimin nga puna të personit shkaktar përgjegjës dhe kallzimin në Prokurori. Përmenda këto raste, por të tilla ka shumë.

Kemi kërkuar sinergjizim veprimesh me institucionet e tjera që luftojnë korrupsionin. Ne duhet ta denoncojmë korrupsionin edhe kur ai është në

një njësi vendore që drejtohet nga socialistët apo demokratët, edhe kur është ushtruar në institucione qendrore, pra në çdo vend dhe kohë.

Ne do të kërkojmë riaktivizimin potencial të Memorandumit të Mirëkuptimit datë____.____.____ ndërmjet Ministrisë së Brendshme, Ministrisë së Financave, Prokurorisë, Shërbimit Informativ Shtetëror, Inspektoratit të Deklarimit të Pasurive dhe KLSH, me synim maksimizimin e dobisë së vlerave të saj për çdo department. Do të punojmë për një bashkëpunim intensiv me Departamentin e Antikorrupsionit në Këshillin e Ministrave dhe për një rivendosje të marrëdhënieve me Prokurorinë, të shkëputura prej disa vitesh.

Dua të tërheq vëmendjen se shumë shpejt do të rregullohen kundërtitë në orientimet e Rregullores së Brendshme të Institucionit me përcaktimet dhe rregullat e Manualeve të Auditimit Financiar dhe të Auditimit të Performancës. Auditimet e performancës së subjekteve nën kontroll kanë filluar të praktikohen 2-3 vitet e fundit dhe kanë qenë formale. Këto auditime nuk janë ushtruar dhe përgatitur sipas kërkesave të Manualit përkatës. Filozofia e re ku duhet të orientohemi është përqëndrimi i punës mbi të gjitha tek auditimet e performancës, krahas fuqizimit të auditimeve financiare. Për këto të fundit duhen shfrytëzuar dhe audituesit e brendshëm të subjekteve nën kontroll.

Të gjithë duhet të kuptojmë se, nuk ka kontroll pa ndëshkim. **Është e rëndësishme që ne të largojmë hijen e kontrolluesit gjobvënës dhe të atij që abuzon me detyrën.** Deri tani janë shumë pak masat për largimin nga puna të personave shkaktare përgjegjës të dëmeve të konstatuara. Konstatimet dhe masat e propozuara nga Kontrolli i Lartë i Shtetit duhet të jenë të efektshme dhe të ndihen në publik. Ne duhet të heqim dorë nga

zbulimi i vjedhjeve hipotetike, që s'ekzistojnë, për faktin se këto “zbulime” tonat i shërbejnë mbulimit të korrupsionit të vërtetë. Duhet të rifreskohet praktika e dërgimit të evidencave të sakta pranë DAP për masat administrative dhe disiplinore të propozuara, në mënyrë që persona të implikuar në shkaktimin e dëmit të mos lëvizin lirisht në administratën shtetërore. Dëshirës pozitive dhe vullnetit të mirë të Kryeministrit, të shprehur në Urdhërin Nr. 70 të vitit 2006 “Për zbatimin e masave të propozuara nga Kontrolli i Lartë i Shtetit”, ne duhet t'i përgjigjemi me denoncimin e çdo shkeljeje. Një libër gri për nëpunësit abuzues ne do ta dorëzojmë çdo vit pranë Departamentit të Administratës Publike, institucioneve qendrore dhe më gjerë. Fund i këtij muaji do të jetë afati për shkeljet e vitit 2011.

Pavarësia dhe integriteti i institucionit duhet të na bëjë të ndërgjegjshëm se korrupsioni nuk ka ngjyrë, nuk është as i kuq, as blu, por është i zi.

Konstatoj se brënda strukturave të brendshme të KLSH mungon koordinimi në nivelin e duhur. Ka ndodhur që në një subjekt nën kontroll të shkojë një grup auditimi i njëres drejtori dhe pas disa muajsh një grup tjetër nga një departament tjetër, duke ia ulur seriozitetin dhe imazhin institucionit. Informacioni për kontrollet e kryera dhe rezultatet e marra nuk qarkullon elektronikisht mes departamenteve dhe shumë pak punonjës kanë njohuri të mjaftueshme për atë çfarë ndodh në departamentin fqinj.

Programet e sotme të teknologjisë së informacionit në kontrollin e financave publike dhe doganave e tatimeve duhet të përpunohen dhe implementohen nga ne. Dihet që shërbimi online për tatimpaguesit nga Drejtoria e Përgjithshme e Doganave dhe Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve, të cilat për ne janë objekt kontrolli, ka disa vite që funksionon.

Këtij zhvillimi KLSH nuk i është përgjigjur. Çdo department kontrolli tek ne duhet të përgatitet për të filluar kontrollet që përdorin programet e teknologjisë së informacionit, ku më i njohuri dhe që përdoret nga SAI-t homologe është programi “IDEA”, të cilin KLSH e disponon, por nuk e përdor. Duhet të marrim dhe të përvetësojmë programe të tjera të kohës, si “Oracle” dhe ato që përdorin institucionet e Thesarit, doganat, tatimet dhe institucionet e tjera.

Do të fuqizojmë cilësinë e veprimtarisë kontrolluese dhe të përgatitjes së raportimeve, përfshirë rekomandimet për zbatim, duke organizuar kontrollin e cilësisë brënda departamenteve të kontrollit, si hallkë e parë në ngritjen e cilësisë së punës së stafit. Dijet e stafit për auditimin e performancës janë ende shumë të kufizuara dhe trajnimet janë zhvilluar përpara dy viteve dhe tani kanë pushuar. Do të realizojmë një planifikim shkencor të kontrollit, si atij financiar, por sidomos të atij të performancës dhe për këtë do të bashkëpunojmë me partnerë nga brënda vendit, si Instituti i Kontabilistëve të Autorizuar IEKA, etj. por edhe me strukturat e BE-së, si SIGMA dhe ECA. Deri tani kemi marrë shumë pak ekspertizë nga jashtë institucionit dhe edhe kur e kemi marrë, kjo ka ndodhur në mënyrë sporadike.

Sfida jonë për vitet në vijim do të jetë partneriteti me Gjykatën Evropiane të Audituesve. Do të synojmë të marrim pjesë në programet e tyre të kontrollit për vendet që aspirojnë për në Bashkimin Evropian dhe që përfitojnë nga programet e asistencës së BE-së, përfshirë vendin tonë. Për thellimin e dijeve në auditimin e performancës, do të vazhdojmë partneritetin me institucione homologe që na kanë ndihmuar në të kaluarën, si Zyra Kombetare e Auditimit e Britanisë së Madhe apo Gjykata Hollandeze e Auditimit, por njëkohësisht duke kërkuar

partneritet edhe nga institucioni homolog gjerman, suedez apo i vendeve të tjera të fuqishme të EUROSAI.

Ne do të nisim të kryejmë auditime të performancës për kreditë që strukturat publike qendrore dhe vendore marrin nga institucione dhe organizata të huaja, duke parë tendencën në rritje të këtyre financimeve për ekonominë dhe shërbimet publike të vendit. Vlerësimi i performancës së kredive kërkon dije të zgjeruara dhe specifike dhe për këtë do të kryejmë trajnimet e duhura.

Hapja e institucionit ndaj praktikave më të mira ndërkombëtare të auditimit të jashtëm, të përditësuara në çdo kongres të fundit të INTOSAI dhe respektimi i orientimeve të MSA-së të Shqipërisë me Bashkimin Evropian (Neni 90-të i MSA) kërkon vlerësim dhe studim maksimal nga ne. Kjo detyrë dhe sfidë bëhet akoma dhe më e rëndësishme për fatet e zhvillimit ekonomik të qëndrueshëm të vendit, sidomos në ditët tona të përjetimit të krizës në Eurozonë, kur disiplina buxhetore dhe financiare e administrimit publik është bërë përparësi absolute për përballimin e pasojave të kësaj krize. Një nga rolet qendrore në mbajtjen e kësaj disipline dhe në mirëadministrimin financiar publik e ka pikërisht Kontrolli i Lartë i Shtetit, si institucioni më i lartë i kontrollit ekonomiko-financiar të vendit.

Për të qenë të aftë për ta kryer këtë detyrë, dua t'ju kujtoj shtatë parimet e jetës publike të përcaktuara nga Lordi Nolan, një nga reformatorët e administratës publike në Britaninë e Madhe për mbajtësit e pozicioneve zyrtare, dhe pikërisht:

1. Vetëmohimin.
2. Integritetin.
3. Objektivitetin.
4. Llogaridhënien.
5. Të qenit i hapur.
6. Ndershmërinë dhe
7. Mbështetja për Lidërsip.

Këto parime të vitit 1994 janë derivuar më tej nga shumë institucione kombëtare e ndërkombëtare kontrolli, përfshirë INTOSAI dhe EUROSAI.

Ne fillimin e vitit 2012 e organizuam duke analizuar gjerësisht punën e departamenteve, arritjet, mosarritjet, dobësitë tonat dhe të partnerëve tanë e të institucioneve të tjera në Shqipëri. Gjatë kësaj jave takimesh me secilin prej jush në analizën vjetore të drejtorive përkatëse, kemi mundur të ridimensionojmë objektivat tona si auditues të lartë dhe të dimë se ç'kërkohet nga ne. Këtë vit i kemi kryer ndoshta për herë të parë këto takime krejtësisht të hapura. Njerëzit e medias dhe të shoqërisë civile janë ftuar të qëndrojnë në ballafaqimet tona dhe të na njohin e kuptojnë deri në fund, me mundësitë, dobësitë dhe përparësitë tona, si në një libër të hapur. E kemi kërkuar dhe gjithnjë do ta kërkojmë këtë partneritet me median dhe shoqërinë civile, pse janë aleatët tanë më të vlefshëm për të ndërgjegjësuar publikun dhe nëpërmjet tij vendim-marrësit publikë për rolin dhe detyrat tona në të ardhmen.

Programi i veprimtarisë i KLSH për vitin që sapo kemi hyrë, synon tejkalimin e mangësive të cituara më sipër dhe fuqizimin e mëtejshëm të rezultateve dhe arritjeve të derisotme të institucionit. Në vijim po përqëndrohemi në disa nga drejtimit më kryesore, ku mendoj se duhet të intensifikojmë punën për shndërrimin e KLSH në një strukturë profesionale që përdor në mënyrë ekonomike burimet e saj dhe që funksionon me efikasitet dhe efektivitet, drejtime të cilat ia kam paraqitur në fund të vitit të kaluar Komisionit për Ekonominë dhe Financat të Kuvendit të Shqipërisë dhe që janë thelluar më tej pas konsultimeve të deritanishme me ju. Më konkretisht:

1. Vizion koherent për KLSH, mbi bazën e eksperiencave më të mira të vendeve të BE-së dhe respektimit rigoroz të standarteve ndërkombëtare të kontrollit INTOSAI.

2. Thellim i realizimit të misionit të KLSH në luftën kundër korrupsionit dhe abuzimeve në administrimin e pronës publike. Ky obligim do të jetë përparësia jonë madhore gjatë planifikimit dhe kryerjes së auditimeve për këtë vit dhe në vijimësi.

3. Përmirësim i metodologjisë së kontrollit, duke kthyer vëmendjen tek auditimi i performancës dhe auditimi i çertifikimit të pasqyrave financiare, krahas rritjes së eficiencës së auditimit financiar.

4. Realizim i sinergjizimit të politikave dhe veprimeve me strukturat e tjera shtetërore të së njëjtës fushë, si me Departamentin e AntiKorrupsionit pranë Kryeministrisë, me Njësinë Qëndrore të Harmonizimit të Auditimit të Brendshëm, me Drejtorinë e Inspektimit Financiar Publik pranë Ministrisë së Financave dhe, në veçanti me organet e Prokurorisë, duke ruajtur pavarësinë e KLSH si organi më i lartë i kontrollit ekonomiko-financiar.

5. Komunikim dhe ndërveprim me Kuvendin, Qeverinë dhe partnerë të tjerë institucionalë, sidomos intensifikim i konsultimeve me Komisionin për Ekonominë dhe Financat të Kuvendit të Shqipërisë për përafrimet strategjike të KLSH 2013-2018, në funksion të rritjes së cilësisë së shërbimit ndaj Kuvendit, si një detyrim kushtetues.

Brënda gjysmës së dytë të këtij viti, do të përgatisim Planin Afatmesëm Strategjik të Zhvillimit të institucionit për vitet 2013-2015.

6. Programim dhe konsolidim i bashkëpunimit me ekspertët universitarë dhe akademikë të auditimit të financave publike, si dhe me organizata

profesionale të kontabilitetit dhe të fushave të tjera të ekonomisë. Unë sapo vij në këtë analizë pas një takimi të vyer me profesorin gjerman, ekspertin e financave publike Hans Ditrich Wenzel.

7. Intensifikimi i bashkëpunimit me organizatat ndërkombëtare të auditimit si INTOSAI dhe EUROSAI, me institucionet e larta të kontrollit të BE-së, si SIGMA dhe Gjykata Europiane e Audituesve, me institucionet homologe të vendeve të BE-se dhe të rajonit, dhe në veçanti me Zyrën e Audituesit të Përgjithshëm të Kosovës.

8. Zhvillim i burimeve njerëzore të KLSH në nivelin e parametrave të kërkuar nga institucionet ndërkombëtare të auditimit dhe në përputhje me sfidat integruese të vendit. Në këtë kontekst, do të përshtaten më mirë cilësitë profesionale dhe aftësitë e secilit punonjës, me strukturën organike të institucionit, duke bashkuar apo krijuar struktura të reja (si për shëmbull Vendimi i ditëve të para në ushtrimin e detyrës sime për krijimin e Drejtorisë për Kërkimin, Zhvillimin dhe Kontrollin e Brendshëm), të afta të përballojnë sfidat e kohës dhe kërkesat e standardeve të miratuara nga INTOSAI.

Do të ketë rritje cilësore dhe të numrit të kontrollorëve të trajnuar brënda dhe jashtë institucionit, mbi bazën e listës së nevojave reale të stafit për ngritjen profesionale dhe të kërkesave të shtruara për institucionet supreme të kontrollit në Rezolutën e Kombeve të Bashkuara të datës 22 dhjetor 2011 dhe kërkesave në Marreveshjen e Stabilizim-Asocimit të Shqipërisë me BE.

9. Ngritje e kapaciteteve të nevojshme për parandalimin dhe zbulimin e krimit ekonomik në teknologjinë e informacionit. Qeverisja elektronike po fiton gjithnjë e më shumë terren në administrimin e pasurisë publike dhe ofrimin e shërbimeve publike në Shqipëri dhe është e kuptueshme që

përdorimi i sistemeve të teknologjisë së informacionit të shoqërohet edhe me forma të reja të krimit ekonomik. Kjo është edhe një nga sfidat më të rëndësishme të KLSH-së në një periudhë afatshkurtër.

10. Përmirësim i transparencës në marrëdhëniet me publikun, nëpërmjet një partneriteti të gjerë me median dhe me organizatat jo-fitimprurëse të interesuara për bashkëpunim. Vend të veçantë do të zërë partneriteti i KLSH me shoqërinë civile të angazhuar në luftën për parandalimin e mashtrimit financiar dhe korrupsionit.

Në përgjigje të ndjeshmerise dhe pritshmerise se publikut, kam realizuar me shkresën zyrtare Nr. 92 datë 19.01.2012 dorëheqjen nga imuniteti si Kryetar i KLSH.

Në mbyllje dua të jap mesazhin se do të punojmë për një institucion të lartë auditimi që siguron një komunitet të angazhuar që ka interes ta mbajë qeverisjen qendrore dhe vendore përgjegjëse. Për këtë do të fuqizojmë rolin e pazëvendësueshëm kushtetues të KLSH si institucioni kryesor ekonomik-financiar, për ekonominë dhe shoqërinë tonë, me detyrë kontrollin e mirëadministrimit të pronës publike dhe shëndoshjen e financave publike, duke i shërbyer me devotshmëri Kuvendit dhe duke rritur pjesmarrjen e opinionit publik në realizimin e Buxhetit të Shtetit dhe të auditimit në tërësi.

Ju faleminderit për vëmëndjen dhe angazhimin tuaj!

KRYETARI I KLSH

Bujar Leskaj

Tiranë, më 20/1/2012